

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора

ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

від «06» 03 2015 р. № 529/01-17

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АСПІРАНТУРУ І ДОКТОРАНТУРУ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Діяльність аспірантури і докторантури в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (далі - університет) здійснюється відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 р. N 309.

1.2. Відкриття і закриття аспірантури та докторантури здійснює Міністерство освіти і науки. Контроль за її діяльністю в університеті - проректор з наукової роботи.

1.3. Підготовка в аспірантурі і докторантурі здійснюється:

1) за рахунок:

- коштів Державного бюджету України - за державним замовленням;
- коштів юридичних та фізичних осіб - на умовах контракту.

2) іноземців на підставі:

- міжнародних договорів України;
- загальнодержавних програм;
- договорів, укладених ДВНЗ «УжНУ» з юридичними та фізичними особами.

1.4. УжНУ розміщує у засобах масової інформації оголошення про конкурсний прийом до аспірантури і докторантури не пізніше ніж за три місяці до початку прийому із зазначенням наукових спеціальностей, термінів та умов прийому, переліку необхідних документів.

1.5. Вступники до аспірантури та докторантури подають на ім'я ректора, такі документи:

1) заяву;

2) особовий листок з обліку кадрів;

3) список опублікованих наукових праць і винаходів.

Вступники, які не мають опублікованих наукових праць і винаходів, подають наукові доповіді (реферати) з обраної ними наукової спеціальності;

4) медичну довідку про стан здоров'я за формою N 286-у;

5) копію диплома про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста або магістра; (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном, копію нострифікованого диплома);

6) посвідчення про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів);

Паспорт та диплом про вищу освіту подаються вступником особисто.

1.7. При вступі в докторантуру, крім того, подаються:

1) розгорнутий план дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук (далі - докторська дисертація);

2) копія диплома про присудження наукового ступеня кандидата наук /доктора філософії (у разі здобуття відповідної освіти за кордоном - копія нострифікованого диплома).

Диплом про присудження наукового ступеня кандидата наук/доктора філософії подається вступником особисто.

1.8. Після закінчення прийому до аспірантури і докторантури ректор у п'ятиденний термін подає до Міністерства освіти і науки України, звіт про виконання плану прийому до аспірантури і докторантури за рахунок державного замовлення.

2. ТЕРМІН НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ

2.1. Термін навчання в аспірантурі з відривом від виробництва – 4 роки, докторантурі - 3 роки.

2.2. До терміну навчання в аспірантурі та перебування в докторантурі не включається :

- період хвороби (тривалістю понад один місяць),
- знаходження у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку,
- відсутність з інших поважних причин, передбачених законодавством України.

2.3. Аспірантура, докторантура вважається успішно завершеною за умови виконання аспірантом, докторантом дисертаційного дослідження, схвалення дисертації кафедрою та подання її на розгляд відповідної спеціалізованої ради.

2.4. Аспірант, докторант який успішно захистив дисертацію до закінчення терміну навчання в аспірантурі, докторантурі вважається таким, що повністю виконав індивідуальний план роботи, і відраховується з аспірантури, докторантури з дня захисту дисертації.

3. ПОРЯДОК НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ ТА ДОКТОРАНТУРІ

3.1. Кожному аспіранту, одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора УжНУ призначається науковий керівник, докторанту – науковий консультант.

3.2. Науковий керівник аспіранта, консультант докторанта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, контролює виконання затвердженого ним індивідуального плану та несе особисту відповідальність за якісне написання аспірантом, докторантом дисертації.

3.3. На здійснення наукового керівництва відводиться щороку 50 академічних годин на одного аспіранта, докторанта.

3.4. Тема дисертації та індивідуальний план роботи аспіранта після обговорення на засіданні відповідної кафедри, факультету, затверджуються Вченою радою університету не пізніше тримісячного терміну після зарахування його до аспірантури.

3.5. Аспірант та докторант працює за індивідуальним планом роботи. Не менше ніж два рази на рік звітує про його виконання на засіданні відповідної

кафедри, факультету та щорічно атестується: аспірант - науковим керівником; докторант - консультантом. За результатами атестації відповідним наказом ректора університету аспірант, докторант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури, докторантури у зв'язку із закінченням терміну навчання в аспірантурі, перебування в докторантурі.

3.6. Аспірантам, які навчаються без відриву від виробництва та успішно виконують індивідуальний план роботи, за місцем роботи надається додаткова оплачувана щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів для складання кандидатських іспитів і виконання роботи над дисертацією та, за їх бажанням, протягом чотирьох років навчання – один вільний від роботи день на тиждень з оплатою його в розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати працівника. До щорічної відпустки не включається час проїзду від місця роботи аспіранта до місця знаходження аспірантури і назад. Витрати на проїзд несе аспірант.

4. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ

4.1. Аспіранти мають право на:

- 1) користування навчально-виробничою, науковою, культурно-спортивною базою УжНУ;
- 2) отримання будь-якої відкритої наукової інформації і наукового консультування;
- 3) участь у науковій діяльності кафедри, відділу, лабораторії;
- 4) отримання державної стипендії встановленого розміру в разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням;
- 5) щорічні канікули тривалістю до двох календарних місяців, які включаються до загального терміну навчання у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва;
- 6) участь у виборах до органів самоврядування УжНУ;
- 7) роботу за сумісництвом відповідно до законодавства України (на підставі укладених договорів);
- 8) безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- 9) забезпечення впорядкованим житлом у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням – на час навчання за умови оплати вартості користування житлом аспірантом (іногороднім).

4.2. Аспіранти зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог законодавства, моральних, етичних норм поведінки;
- 2) досконало оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний культурний рівень;
- 3) опанувати методологію проведення наукових досліджень;
- 4) виконувати індивідуальний план роботи над дисертацією;
- 5) індивідуальний план роботи аспіранта передбачає складання кандидатських іспитів із філософії, іноземної мови та спеціальності;

6) звітувати про хід виконання дисертації на засіданні кафедри, факультету, Вченої ради УжНУ;

7) у встановлений термін захистити дисертацію або подати її до спеціалізованої вченої ради.

5. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КАНДИДАТСЬКИХ ІСПИТІВ

5.1. Кандидатські іспити є складовою частиною атестації науково-педагогічних та наукових кадрів, їх складання є обов'язковим для присудження наукового ступеня кандидата наук/доктора філософії.

5.2. Кандидатські іспити приймаються організовано два рази на рік у вигляді сесій: весняної та осінньої. Строки сесії встановлюються наказом ректора.

5.3. Кандидатські іспити складаються з філософії, іноземної мови та спеціальності.

5.4. Як іноземна мова може складатися англійська, німецька, французька. Кандидатські іспити з іноземної мови та філософії, складаються за типовими програмами, затвердженими Міністерством освіти і науки України.

5.5. Кандидатський іспит зі спеціальності складається за двома програмами: типовою, затвердженою Міністерством освіти і науки України і додатковою, яка розробляється відповідною кафедрою персонально для кожного аспіранта (здобувача) і затверджується вченою радою факультету не пізніше двох місяців до строку складання кандидатського іспиту. Додаткова програма повинна включати нові розділи відповідної наукової спеціальності, питання, пов'язані з напрямком досліджень аспіранта (здобувача), враховувати останні досягнення у відповідній галузі науки та містити список найновішої наукової літератури (за останніх 5 років).

5.6. Кандидатський іспит зі спеціальності повинен виявити рівень теоретичної та професійної підготовки здобувача наукового ступеня, знання загальних концепцій, основних теоретичних та практичних проблем, історію формування та розвитку даної галузі науки, виявити обізнаність у науковій літературі, включаючи періодичні видання, та володіння сучасними методами наукових досліджень. Здобувач наукового ступеня повинен показати знання сучасного стану проблем та перспектив розвитку відповідної галузі науки, актуальність, новизну та практичне значення досліджень за темою дисертації.

5.7. За рішенням комісії іспит, в залежності від обсягу матеріалу, може проводитись у два етапи з виставленням загальної оцінки.

5.8. Університет має право приймати кандидатські іспити тільки за тими спеціальностями, за якими в університеті відкрита аспірантура або функціонують спеціалізовані вчені ради.

5.9. Здобувач, який має вищу освіту зі спеціальності, що не відповідає галузі науки, з якої підготовлена дисертаційна робота, на підставі рішення відповідної спеціалізованої вченої ради складає додаткові кандидатські іспити із наукової спеціальності відповідної галузі наук.

5.10. Комісії для прийому кандидатських іспитів з кожної дисципліни призначаються наказом по університету перед кожною сесією у складі голови

ректора або проректора і не менше двох членів з числа кваліфікованих науково-педагогічних і наукових працівників, докторів та кандидатів наук/докторів філософії.

До складу комісії зі спеціальності повинно входити не менше трьох фахівців, два з яких мають бути докторами наук, третій - кандидатом наук/доктором філософії з цієї спеціальності.

5.11. Комісія з філософії повинна включати не менше двох викладачів, один з яких повинен бути доктором філософських наук, а інші можуть бути кандидатами філософських наук/докторами філософії.

5.12. До складу комісії з приймання кандидатського іспиту з іноземної мови повинно входити не менше двох викладачів кафедри іноземних мов, а також викладач спеціальної кафедри або науковий співробітник, який має науковий ступінь з галузі здобувача наукового ступеня кандидата наук/доктора філософії і вільно володіє відповідною іноземною мовою.

5.13. Допуск здобувачів до складання кандидатських іспитів здійснюється за наказом ректора університету.

5.14. Відділ аспірантури і докторантури повідомляє осіб, зазначених у наказі, про допуск до складання кандидатського іспиту, про час і місце проведення кандидатського іспиту не пізніше ніж за місяць до його проведення.

5.15. У разі неявки здобувача наукового ступеня на іспит з поважних причин він може бути допущений ректором університету до складання кандидатського іспиту протягом поточної сесії.

5.16. Рішення комісії з приймання кандидатського іспиту може бути оскаржене ректору університету здобувачем наукового ступеня у терміни, встановлені приймальною комісією університету.

5.17. Кандидатські іспити за рішенням приймальної комісії проводяться з використанням екзаменаційних білетів. Для підготовки до відповіді використовуються екзаменаційні листки, що зберігаються після іспиту протягом року.

5.18. Рівень знань здобувача оцінюється за чотирибальною системою: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

5.19. На кожного аспіранта (здобувача) комісією заповнюється протокол кандидатського іспиту. До протоколу вносяться прізвища тільки тих членів комісії, які були присутні на іспитах з обов'язковим зазначенням їх наукового ступеня, вченого звання, посади, шифру і назви спеціальності за діючою номенклатурою наукових працівників (шифр і назва спеціальності вказується тільки у протоколі кандидатського іспиту зі спеціальності).

5.20. Протоколи іспитів разом з екзаменаційними листками подаються головою комісії у відділ аспірантури і докторантури для затвердження ректором (проректором) у день прийому.

5.21. Запис для складання кандидатських іспитів здійснюється на відповідних кафедрах. Списки аспірантів та здобувачів, допущених до складання кандидатського іспиту завідувач кафедри на протязі п'яти днів подає до аспірантури для підготовки наказу.

5.22. Умовою допуску до складання кандидатського іспиту з філософії є своєчасне виконання реферату, що за перевіркою отримав позитивну оцінку.

5.23. Рекомендації щодо написання реферату та їх орієнтовна тематика розроблені кафедрою філософії, де їх можна одержати для ознайомлення. Обрана тема реферату та строки його подачі на кафедру повинні бути затверджені керівництвом кафедри.

5.24. Аспірантам (здобувачам), котрі складатимуть кандидатський іспит зі спеціальності, необхідно подати за місяць до початку сесії у відділ аспірантури і докторантури:

- 1) заяву на ім'я ректора;
- 2) додаткову програму затверджену Вченою радою факультету;
- 3) типову програму;
- 4) список наукових праць;
- 5) подання кафедри про склад комісії.
- 6) витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію до складання кандидатського іспиту із спеціальності.

5.25. При поданні дисертаційної роботи для захисту до спеціалізованої вченої ради іспит може бути прийнятий поза термінами сесії.

5.26. Про складання кандидатських іспитів видається посвідчення встановленої форми. За місцем складання останнього іспиту посвідчення про складання попередніх іспитів замінюються на єдине.

5.27. Іноземні громадяни складають кандидатські іспити на загальних підставах.

5.28. Іспити, що прийняті з порушеннями вимог Положення, вважаються недійсними.

6. ЗДОБУВАЧІ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ КАНДИДАТА НАУК/ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НАД ДИСЕРТАЦІЯМИ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

6.1. Самостійна робота над дисертацією на здобуття наукового ступеня кандидата наук/доктора філософії є однією з форм підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів.

6.2. Здобувачами наукового ступеня кандидата наук/доктора філософії, які працюють над дисертаціями поза аспірантурою (далі - здобувачі), можуть бути особи, які мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра.

6.3. Іноземці можуть бути здобувачами на підставі:

- міжнародних договорів України;
- загальнодержавних програм;
- договорів, укладених університетом з юридичними та фізичними особами.

6.4. Здобувачі прикріплюються до кафедр університету, що мають відкриту аспірантуру з відповідних спеціальностей, з метою підготовки і захисту кандидатської дисертації, а також для поглибленого теоретичного

вивчення спеціальних дисциплін, вивчення іноземної мови та філософії, складання кандидатських іспитів на термін до 5 років.

6.5. Для прикріплення до кафедр університету з метою написання кандидатської дисертації здобувач подає заяву на ім'я ректора університету, до якої додається список опублікованих наукових праць і винаходів та копія диплома про вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра. Для прикріплення до кафедр університету з метою складання кандидатських іспитів здобувач подає на ім'я ректора тільки заяву та витяг з рішення кафедри, де виконується дисертаційна робота.

6.6. Науковими керівниками здобувачів призначаються, як правило, доктори наук або за рішенням Вченої ради, як виняток, кандидати наук/доктори філософії.

6.7. Кількість здобувачів, прикріплених до одного наукового керівника, не повинна перевищувати 5 осіб одночасно, включаючи аспірантів і докторантів.

6.8. У разі прикріплення здобувача тільки для складання кандидатських іспитів науковий керівник не призначається.

6.9. Організацію, облік і контроль за роботою здобувачів над дисертацією здійснює відділ аспірантури і докторантури університету.

6.10. Здобувачі користуються необхідним обладнанням, лабораторіями, бібліотеками тощо за місцем прикріплення. Здобувачі складають за місцем прикріплення кандидатські іспити з наукової спеціальності, іноземної мови та філософії.

6.11. За клопотанням ректора, здобувачам дозволяється складати кандидатські іспити з філософії, іноземної мови, спеціальності в інших вищих навчальних закладах та наукових установах, що мають у своєму складі відповідні комісії з приймання кандидатських іспитів.

6.12. На здійснення наукового керівництва щороку відводиться 25 академічних годин на одного здобувача.

6.13. Витрати, пов'язані з функціонуванням груп підготовки для здобувачів сторонніх організацій, проводяться за рахунок коштів здобувачів або організацій, де вони працюють.

7. ПОРЯДОК НАДАННЯ ДОЗВОЛУ КАНДИДАТАМ НАУК/ДОКТОРАМ ФІЛОСОФІЇ НА НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ДИСЕРТАЦІЯМИ АСПІРАНТІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ

7.1. Вчена рада університету розглядає пропозиції від вчених рад факультетів про надання дозволу керувати дисертаціями аспірантів та здобувачів кандидатам наук/докторам філософії лише тих кафедр, де середня завантаженість штатного доктора наук, для якого університет є основним місцем роботи, становить не менше 3 аспірантів, докторантів, здобувачів.

7.2. Для винесення питання щодо надання кандидатам наук/докторам філософії права наукового керівництва дисертаціями аспірантів та здобувачів

кандидату наук/доктору філософії необхідно подати до відділу аспірантури та докторантури такі документи:

- 1) заяву на ім'я ректора;
- 2) витяг з протоколу засідання вченої ради факультету, про рекомендацію надання дозволу на наукове керівництво;
- 3) копію диплома кандидата наук/доктора філософії;
- 4) копію атестата доцента (при наявності);
- 5) копію трудової книжки;
- 6) список наукових праць.

7.3. Вчена рада університету на основі поданого відділом аспірантури і докторантури приймає рішення щодо надання кандидатам наук/докторам філософії права наукового керівництва дисертаціями аспірантів та здобувачів.

8. ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ АСПІРАНТУРИ ТА ДОКТОРАНТУРИ

8.1. Відділ аспірантури і докторантури є окремим підрозділом університету.

8.2. Відділ аспірантури і докторантури здійснює:

- 1) організаційну роботу з підготовки кваліфікованих науково-педагогічних кадрів;
- 2) організаційну роботу з складання перспективних і річних проектів планів прийому, випуску через денну, заочну, цільову аспірантуру і докторантуру;
- 3) контроль за виконанням цих планів та заходи по покращенню підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру і докторантуру;
- 4) контроль за проведенням щорічної атестації аспірантів і докторантів;
- 5) організаційну роботу і контроль підготовки кандидатів наук/докторів філософії поза аспірантурою через прикріплення до відповідних кафедр;
- 6) діловодство (ведення особових справ аспірантів, докторантів та здобувачів);
- 7) звітування перед Міністерством освіти і науки іншими установами з вище названих питань.
- 8) надання консультацій з питань вступу до аспірантури, докторантури та прикріплення здобувачами університету;
- 9) подання матеріалів для затвердження наукових керівників та наукових консультантів;
- 10) подання матеріалів для затвердження наукових тем аспірантів, докторантів, здобувачів на Вченій раді університету;
- 11) формування наказів про впорядкування контингенту аспірантів, докторантів та здобувачів;
- 12) формування складу комісій щодо прийому вступних і кандидатських іспитів, організовує їх прийом у аспірантів та здобувачів;
- 13) формування необхідних листів до Міністерства освіти і науки України, до інших університетів, організацій та установ.
- 14) організаційну роботу щодо проведення занять з аспірантами;

15) надання необхідних документів після закінчення аспірантури, докторантури та прикріплення.

Положення розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» від 26.02. 2015 року (Протокол № 2).

Положення підготувала:

В. о. зав. відділу аспірантури і докторантури

Н. В. Міклош

Погоджено:

Проректор з наукової роботи

І. П. Студеняк

Начальник юридичного відділу

В. В. Тимчак